

PERIPHERAL VISION

มองรอบด้าน

การค้นหาโอกาสและอุปสรรค
ที่จะทำให้องค์กรของคุณ "รุ่งเรือง" หรือ "โรยรา"

GEORGE S. DAY
PAUL J. H. SCHOEMAKER

PERIPHERAL VISION

มองรอบด้าน

การค้นหาโอกาสและอุปสรรค

ที่จะทำให้องค์กรของคุณ “รุ่งเรือง” หรือ “โรยรา”

GEORGE S. DAY
PAUL J. H. SCHOEMAKER

มองรอบด้าน

แปลและเรียบเรียงจาก *Peripheral Vision*

โดย *George S. Day and Paul J. H. Schoemaker*

ราคา 310 บาท

แปลและเรียบเรียงโดย : ญัฐยา สินตระการผล

พิมพ์ครั้งที่ 1 : มีนาคม 2551

สงวนลิขสิทธิ์โดย : บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ต จำกัด

Peripheral Vision Seven Steps to Seeing Business Opportunities Sooner
Original work copyright © 2006 George S. Day and Paul J.H. Schoemaker
Published by arrangement with Harvard Business School Press.

จัดพิมพ์และ

จัดจำหน่ายโดย : บริษัท เอ็กซ์เปอร์เน็ต จำกัด

2387 อาคารรวมทุนพัฒนา ถ. เพชรบุรีตัดใหม่

บางกะปิ ห้วยขวาง กรุงเทพฯ 10310

โทร. 0-2718-1821 (10 คู่สาย)

แฟกซ์ : 0-2718-1831

<http://www.expernetbooks.com>

e-mail: public@expernetbooks.com

พิมพ์ที่ : ธรรมมลการพิมพ์

โทร. 0-2932-4911, 0-2932-5433

หากมีข้อผิดพลาดเนื่องจากการพิมพ์ สามารถนำมาเปลี่ยนได้ที่สำนักพิมพ์เอ็กซ์เปอร์เน็ต

ข้อมูลทางบรรณานุกรมหอสมุดแห่งชาติ

เดย์, จอร์จ เอส.

มองรอบด้าน.--กรุงเทพฯ : เอ็กซ์เปอร์เน็ต, 2551.

344 หน้า.

1. การวางแผนเชิงกลยุทธ์. 2. การจัดการธุรกิจ. I. ซูเมกเกอร์, พอล เจ. เอช., ผู้เขียนร่วม.

II. ญัฐยา สินตระการผล., ผู้แปล. III. ชื่อเรื่อง.

658.4012

ISBN 978-974-414-057-9

ในกรณีที่ต้องการซื้อเป็นจำนวนมาก เพื่อใช้ในการสอน การฝึกอบรม การส่งเสริมการขาย หรือ เป็นของขวัญพิเศษ กรุณาติดต่อสอบถามราคาพิเศษได้ที่ โทร. 0-2718-1821 (10 คู่สาย)

คำนำสำนักพิมพ์

คุณกำลังเพิกเฉยต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นรอบธุรกิจของคุณหรือไม่
ถ้าเป็นอย่างนั้น คุณก็กำลังทำให้บริษัทของคุณตกอยู่ในความเสี่ยง

ผู้จัดการฝ่ายขายระดับภูมิภาคคนหนึ่งได้กล่าวถึงข่าวลือเกี่ยวกับคู่แข่งรายใหม่ และบทความในหนังสือพิมพ์ที่บรรยายเกี่ยวกับอุปกรณ์ที่ฝังลงใต้ผิวหนังของคนเพื่อส่งผ่านข้อมูลประจำตัวและข้อมูลทางการแพทย์ในทันทีที่เกิดเหตุฉุกเฉิน รวมทั้ง Blog ที่สร้างขึ้นมาโดยลูกค้าที่ไม่พอใจได้เริ่มดึงดูดความสนใจของผู้คน เหตุการณ์ทั้งหมดที่กล่าวมาดูเหมือนจะยังอยู่ในอาณาบริเวณที่ห่างไกลจากธุรกิจของคุณ แต่ที่น่าแปลกใจก็คือมันมักจะเป็นสัญญาณที่บ่งบอกถึงโอกาสและภัยคุกคามที่ซ่อนอยู่ และอาจส่งผลกระทบต่อองค์กรของคุณได้อย่างสูงยิ่ง

การที่จะค้นหาโอกาสและหลีกเลี่ยงภัยคุกคามเหล่านี้ได้นั้นคุณจะต้องคอยตรวจจับสัญญาณที่อยู่ห่างไกล นำมาแปลความหมายและหาหนทางดำเนินการ พุดง่าย ๆ ก็คือ คุณต้องมีความสามารถในการมองรอบด้านเป็นอย่างดี แต่ก็มีบริษัทไม่ถึง 20% ที่เก่งพอที่จะพัฒนาความสามารถในการมองรอบด้านให้อยู่เหนือคู่แข่งได้ ผู้เขียนจึงทำการศึกษาและพัฒนากระบวนการที่เหมาะสมสำหรับการปิดจุดอ่อนขององค์กรและผู้นำทุกคนในการระวังภัย และหลีกเลี่ยงการมองรอบข้างไม่เป็นไว้อย่างครบถ้วน

ทั้งนี้โดยมีขั้นตอนที่สำคัญรวมทั้งสิ้น 5 ขั้นตอนเพื่อปรับปรุงการมองรอบด้านของผู้นำทุกคน ซึ่งประกอบด้วย

- 🔍 กำหนด ขอบเขต (scope) ที่เหมาะสม
- 🔍 ใช้หลากหลายวิธีในการสำรวจ (scan)

4 มองรอบด้าน

- 🔍 หลีกเลี่ยงหลุมพรางที่เกิดขึ้นกับการ *แปลความหมาย* (interpret) ของสัญญาณที่ได้จากรอบข้าง
- 🔍 รู้ว่าจะ *ตรวจสอบค้นหา* (probe) ให้ละเอียดขึ้นเมื่อใด และทำอย่างไร
- 🔍 เข้าใจว่าจะทำอย่างไรเพื่อ *ลงมือทำ* (act) ให้สามารถรักษาทางเลือกเอาไว้ได้ตั้งแต่แรก

ส่วนอีก 2 ขั้นตอนต่อมานั้นสำคัญต่อการขยายขอบเขตการมองรอบด้านขององค์กร ซึ่งได้แก่

- 🔍 จัดตั้ง *องค์กร* (organization) ภายในที่เหมาะสม ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งสำหรับการเพิ่มความสามารถในการรับรู้ถึงความเปลี่ยนแปลงจากภายนอก
- 🔍 เพิ่มความแข็งแกร่งของ *ภาวะผู้นำ* (leadership) ซึ่งจำเป็นต่อการสั่งสมให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ของคนในองค์กร และการแบ่งปันความรู้ระหว่างกันในวงกว้าง

หนังสือเล่มนี้แสดงการเปรียบเทียบที่ชัดเจนด้วยการยกกรณีศึกษาที่หลากหลาย เช่น BBC ทำอย่างไรเพื่อรับมือกับความท้าทายในยุคดิจิทัลและมัลติมีเดีย, การตอบสนองอย่างรวดเร็วของบริษัท Anheuser-Busch ต่อกระแสความนิยมอาหารคาร์โบไฮเดรตต่ำ, การคืนรนครั้งใหญ่ของบริษัท Mattel ในการหาทางรอดให้กับธุรกิจตุ๊กตาบาร์บี้ และกลยุทธ์ของผู้ผลิตอุปกรณ์ให้แสงสว่างที่ใช้เพื่อหลีกเลี่ยงภัยคุกคามและคว้าโอกาสจากเทคโนโลยี LED ที่เป็นเทคโนโลยีใหม่

หนังสือที่เต็มไปด้วยตัวอย่างที่ชัดเจนและเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพเล่มนี้ จะช่วยให้คุณเพิ่มความสามารถในการมองรอบด้านของคุณได้เป็นอย่างดี และช่วยให้คุณมองเห็นได้ว่าอะไรรอคุณอยู่เบื้องหน้า รวมทั้งสามารถเอาชนะคู่แข่งทางธุรกิจทุกรายได้อย่างสบายมือ

สารบัญ

	หน้า
คำนำสำนักพิมพ์	3
สารบัญ	5
บทนำ	8
บทที่ 1 พื้นที่รอบข้าง : ทำไมจึงมีความสำคัญ ?	17
+ ความเสียหายที่เกิดจากการมองไม่รอบด้าน	22
+ จุดอ่อนในการระวางภัย	27
+ การมองรอบด้านทำงานอย่างไร ?	32
+ การปรับปรุงประสิทธิภาพในการมองรอบข้าง	37
บทที่ 2 การกำหนดขอบเขต : จะมองหาที่จุดใด ?	41
+ ความท้าทายของการกำหนดขอบเขต	43
+ การตั้งคำถามที่เหมาะสม	47
+ บทสรุป : การมองแบบกล้องโทรทรรศน์ และกล้องจุลทรรศน์	69
บทที่ 3 การสำรวจ : จะมองหาสิ่งที่ต้องการได้อย่างไร ?	73
+ การสำรวจเชิงรุก	74
+ กลยุทธ์การสำรวจในบางพื้นที่รอบข้าง	78
+ แนวทางในการสำรวจ	105
บทที่ 4 การแปลความหมาย : ข้อมูลที่ได้หมายความว่าอย่างไร ?	109
+ ภาพที่สรุปออกมา	113
+ ความสำคัญของการระบุตำแหน่งของวัตถุหนึ่ง โดยอ้างอิงจากวัตถุอื่น	115
+ ทำไมเราจึงมองไม่เห็นรอบข้าง	124

6 มองรอบด้าน

	หน้า
+ เพิ่มความสามารถในการหาเหตุผล	134
+ บทสรุป	140
บทที่ 5 การตรวจสอบค้นหา : ทำอย่างไรให้สำรวจได้ ใกล้ชิดมากขึ้น ?	143
+ ลงมือทำ แต่อย่าทำเกินกว่าเหตุ	146
+ การใช้สถานการณ์จำลองเพื่อตรวจสอบค้นหา ผลกระทบที่จะเกิดขึ้น	149
+ การค้นหาข้อมูลในวงกว้างขึ้น	153
+ การออกแบบและทดลอง รวมถึงทางเลือก	156
+ บทสรุป : ถ้าไม่เร็วพอก็อยู่รอดไม่ได้	170
บทที่ 6 ลงมือทำ : จะทำอะไรกับความชัดเจนทั้งหมดก็ได้มา ?	173
+ กลยุทธ์สำหรับการลงมือทำภายใต้ความไม่แน่นอน	177
+ ข้อจำกัดของความได้เปรียบจากการเป็นรายแรก ในตลาด	190
+ รู้ว่าเมื่อใดควรเรียนรู้และก้าวกระโดด	193
+ การขับรถผ่านเส้นทางที่เต็มไปด้วยหมอก	196
บทที่ 7 จัดตั้งองค์กร : จะทำอย่างไรเพื่อพัฒนา การระแวดระวังภัย ?	199
+ องค์กรประกอบ 5 ประการของความสามารถ ในการมองรอบด้าน	203
+ บทสรุป : รวมทุกองค์ประกอบเข้าไว้ด้วยกัน	227
บทที่ 8 การชี้นำ : กำหนดวาระเพื่อนำไปปฏิบัติ	231
+ สำรวจหรือระแวดระวังสภาพแวดล้อมรอบข้าง	234
+ บทเรียน 6 ประการจากรอบข้าง	241

	หน้า
+ รายการของสิ่งที่ต้องปรับปรุง	244
+ สร้างมุมมองที่สอดคล้องกัน	253
+ การอยู่รอดขององค์กรที่ตอบสนองได้เร็วที่สุด	256
ภาคผนวก ก : แบบทดสอบการมองเชิงกลยุทธ์	259
ภาคผนวก ข : หลักการวิจัย	271
ภาคผนวก ค : การมองเห็นในเชิงอุปมาขององค์กร	293
แหล่งอ้างอิง	305
เกี่ยวกับผู้เขียน	341

บทนำ

7 ขั้นตอนของการปิดช่องว่าง สำหรับการระงับภัย

แม้ในขณะที่คุณมุ่งความสนใจไปยังการดำเนินธุรกิจของคุณ คุณก็ยังพบกับสัญญาณเตือนมากมายจากสภาวะการณ์ต่างๆ รอบข้างของคุณ อย่างเช่น ผู้จัดการฝ่ายขายที่ดูแลภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิกอาจบอกข่าวลือที่น่ากังวลใจเกี่ยวกับคู่แข่งรายใหม่ หรือคุณอ่านพบในหนังสือพิมพ์ว่ามีคนริเริ่มฝังชิปเพื่อติดตามวัตถุด้วยคลื่นความถี่วิทยุ (RFID) โดยฝังเอาไว้ใต้ผิวหนังเพื่อใช้บอกชื่อและข้อมูลทางการแพทย์ของพวกเขาเมื่อเกิดเหตุฉุกเฉิน หรือคุณอาจได้เรียนรู้ว่าตอนนี้เว็บล็อก (blog) ของลูกค้าที่ไม่พอใจกำลังดึงดูดความสนใจของผู้คนอยู่ ถ้าเช่นนั้นแล้วคุณควรให้ความสนใจอย่างใกล้ชิดกับสัญญาณเตือนใด และสัญญาณใดที่คุณสามารถเพิกเฉยได้ เนื่องจากสภาพแวดล้อมที่มีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว การมีความสามารถมองได้รอบด้านจะเป็นสิ่งที่ยังคงสำคัญอย่างยิ่งต่อความสำเร็จ หรือแม้กระทั่งความอยู่รอดของธุรกิจ แต่การมองรอบด้านโดยทั่วไปนั้นยังขาดความชัดเจน ไม่มีความแน่นอนและคาดเดาไม่ได้ กุญแจสำคัญของเรื่องนี้อยู่ที่การจับให้ได้อย่างรวดเร็วว่าสัญญาณใดมีความเกี่ยวข้อง และศึกษาให้ละเอียดขึ้น โดยคัดกรองเอาสิ่งที่ไม่เกี่ยวข้องออกไป แล้วคว้าโอกาสตัดหน้าคู่แข่ง หรือตระหนักว่าสัญญาณเตือนใดที่บ่งบอกถึงปัญหา แล้วหาทางแก้ก่อนที่มันจะกลายเป็นปัญหาใหญ่แน่นอนว่าคำถามที่สำคัญก็คือ “องค์กรของคุณพร้อมสำหรับงานนี้แล้วหรือยัง ?”

องค์กรส่วนใหญ่ขาดความสามารถในการมองรอบด้านที่จำเป็นกว่า 80% ของผู้บริหารระดับสูงในองค์กรทั่วโลกที่ได้ทำแบบทดสอบ

การมองเชิงกลยุทธ์ (Strategic Eye Exam) ที่พัฒนาขึ้นมาเพื่อการนี้ พวกเขา รู้สึกว่าความสามารถในการมองรอบด้านที่เป็นอยู่ยังไม่เพียงพอต่อความต้องการ สิ่งนี้เองที่ทำให้บริษัทมีจุดที่บกพร่องไปในการระแวดระวังภัย ลองถามตัวคุณเองดูว่า *องค์กรที่คุณอยู่มีความระแวดระวังสภาพแวดล้อมรอบด้านมากแค่ไหน ?* กล่าวคือ มีกี่ครั้งที่คุณรู้สึกประหลาดใจกับผลกระทบรุนแรงจากเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา การสำรวจความคิดเห็นของนักวางกลยุทธ์องค์กร 140 คน พบว่า 2 ใน 3 ของคนกลุ่มนี้ยอมรับว่าองค์กรของพวกเขาต้องประหลาดใจกับผลกระทบอย่างรุนแรงที่เกิดขึ้นจากการกระทำของคู่แข่งถึง 3 ครั้งในช่วง 5 ปีที่ผ่านมา ยิ่งไปกว่านั้น 97 คนของผู้ตอบแบบสำรวจยังบอกว่าบริษัทของพวกเขาไม่มีระบบเตือนภัยล่วงหน้าเพื่อป้องกันเรื่องประหลาดใจที่จะเกิดขึ้นในอนาคตอีกด้วย¹

ถึงแม้ว่าตาของคนเราจะมีระบบการมองเห็นที่พัฒนาถึงขั้นสูงแล้ว แต่องค์กรส่วนใหญ่กลับถูกออกแบบให้มองไปทำงานตรงหน้าเท่านั้น การพุ่งความสนใจเต็มที่ไปในเรื่องเดียวอาจส่งผลดีกับการดำเนินงานในระยะสั้น แต่อาจทำให้องค์กรไม่สามารถอยู่รอดได้ในระยะยาว ! โดยเฉพาะเมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไป สัญญาณเตือนที่องค์กรควรสังเกตเห็นอาจถูกบดบังด้วยสิ่งรบกวนต่างๆ ที่ไม่มีความเกี่ยวข้อง ถ้ามีคนคนหนึ่งในองค์กรสังเกตเห็นสัญญาณเตือนล่วงหน้า คนที่เหลือในองค์กรจะรับรู้ถึงสัญญาณนี้และเข้าใจมันหรือไม่ ลองดูจากเรื่องที่ทำให้คุณประหลาดใจในอดีต อาจจะมีใครสักคนหนึ่งหรือคนกลุ่มหนึ่งในองค์กรของคุณที่รู้เกี่ยวกับเรื่องนั้นมาก่อน แต่คุณไม่รู้ว่าพวกเขารู้และพวกเขาก็ไม่รู้ว่าคุณต้องการจะรู้ด้วย ! การมองรอบด้านที่ดีนั้นไม่ใช่แค่การมองเห็น แต่ต้องรู้ด้วยว่าจะมองจุดใดด้วยความระมัดระวัง ต้องรู้ว่าจะแปลความหมายของสัญญาณเตือนอย่างไร ! และรู้ว่าจะทำอย่างไรเมื่อสัญญาณเตือนดังกล่าวยังมีความคลุมเครืออยู่ !

ในโลกที่ทุกอย่างมีความสัมพันธ์กัน ความเคลื่อนไหวเพียงเล็กน้อยอาจก่อให้เกิดผลกระทบที่รุนแรงได้ อย่างเช่นผู้บริหารบริษัทที่ต้องประหลาดใจกับคู่แข่งจากประเทศจีนและอินเดียที่มีต้นทุนต่ำมาก (จนทำให้ทั้งอุตสาหกรรมได้รับผลกระทบ) ไปจนถึงบริษัทผู้ให้บริการอินเทอร์เน็ตที่มองไม่เห็นศักยภาพของเว็บไซต์ค้นหาข้อมูล (จนกระทั่ง Google แซงหน้าพวกเขาไป) สิ่งๆ ในตอนแรกดูเหมือนเป็นเรื่องเล็กน้อย กลับกลายเป็นเรื่องที่ต้องให้ความสนใจอย่างจริงจังและรวดเร็ว กรณีเหล่านี้เกิดขึ้นบ่อยและอาจนำไปสู่โศกนาฏกรรมอย่างการจู่โจมจากผู้ก่อการร้ายในสหรัฐอเมริกาเมื่อวันที่ 11 กันยายน ค.ศ. 2001 (9/11) หรือเรื่องที่น่ายินดีอย่างการค้นพบยาปฏิชีวนะเพนนิซิลินของเฟลมมิง (Fleming)

วิธีของเราเพื่อพัฒนาความสามารถในการมองรอบด้าน

หนังสือเล่มนี้เริ่มต้นด้วยสิ่งที่เป็นความท้าทาย คือ ผู้บริหารและองค์กรของพวกเขาจะทำอย่างไรเพื่อสร้างความสามารถที่เหนือกว่าในการรับรู้ถึงสัญญาณเตือนจากรอบด้านและลงมือแก้ปัญหาก่อนที่จะสายเกินไป ในช่วงแรกเราหาคำตอบจากการวิจัยเกี่ยวกับเทคโนโลยีเกิดใหม่ ซึ่งจัดทำโดย Wharton School's Mack Center for Technological Innovation ในเดือนพฤษภาคม ปี 2003 เรารวบรวมกลุ่มที่ประกอบด้วยผู้นำทางความคิดจากที่ต่างๆ ให้เข้ามาร่วมงานสัมมนาเกี่ยวกับการมองรอบด้าน² งานสัมมนาในครั้งนั้นและวารสาร Long Range Planning ฉบับพิเศษที่ตีพิมพ์หลังจากการจัดงานนี้ได้ทำให้เรามีความคิดที่เฉียบคมขึ้นเกี่ยวกับหัวข้อนี้ และทำให้เราตั้งคำถามใหม่ๆ ที่สำคัญขึ้นมา จากการศึกษาทั้งหลายที่ผ่านมา เราพบว่ากรมองรอบด้านเปรียบได้กับเลนส์ประสิทธิภาพสูงที่เรามองเพื่อทำ

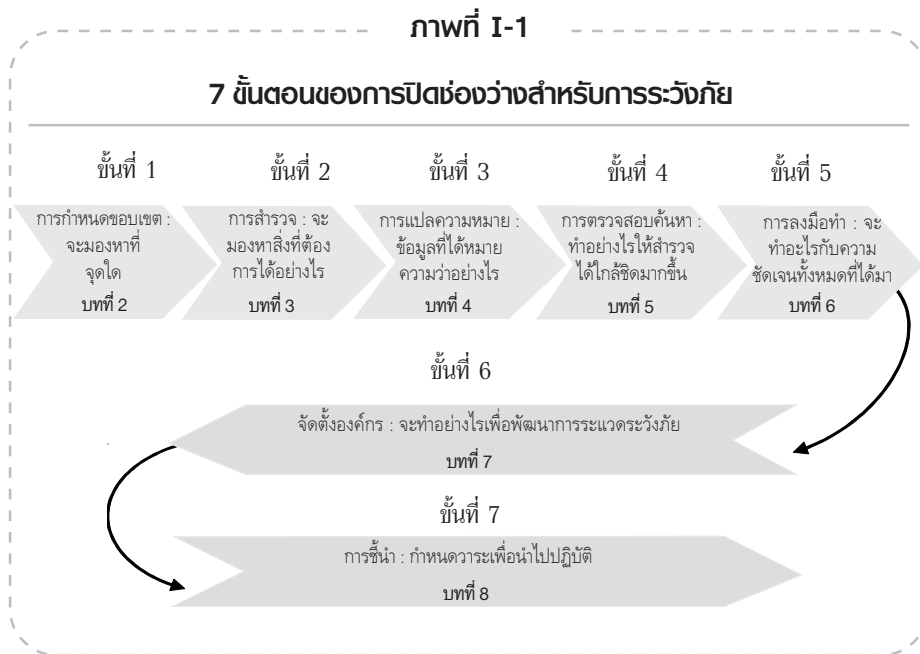
ความเข้าใจสภาพแวดล้อมรอบองค์กรที่มีความซับซ้อนและมักจะดู
สับสนไม่ชัดเจนนั่นเอง

โดยใช้การเปรียบเทียบกับ การมองเห็นของมนุษย์ หนังสือ
เล่มนี้ได้ดึงเอาผลงานวิจัยของเราจัดทำเป็นแนวทางปฏิบัติที่ดีที่สุด
(best practice) รวมทั้ง “แนวทางปฏิบัติในอนาคต (next practice)”
สำหรับการมองรอบด้านด้วย เราศึกษาจากตัวอย่างความสำเร็จและ
ความล้มเหลวในการมองความเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมรอบ
องค์กร ตั้งแต่การศึกษาว่า Tasty Baking ทำอย่างไรเพื่อส่งข้อความที่
ชัดเจนให้ผู้บริโภคเกี่ยวกับอาหารที่มีคาร์โบไฮเดรตต่ำ แล้วหันมาดูว่า
ตุ๊กต้ายี่ห้อ Bratz ทำอย่างไรเพื่อให้ตระหนักถึงทัศนคติของเด็กผู้หญิง
ที่เปลี่ยนไป จนทำให้สามารถเอาชนะตุ๊กตาบาร์บี้ได้ ไปจนถึงการศึกษา
ว่าผู้ให้บริการจัดงานศพทำอย่างไรเพื่อตอบสนองลูกค้าที่ต้องการ
บริการแบบเฉพาะเจาะจงมากขึ้น และปิดท้ายด้วยการดูความท้าทาย
ที่อุตสาหกรรมผลิตภัณฑ์ให้แสงสว่างต้องเผชิญเมื่อมีหลอดไฟแบบ
LED (light-emitting diode) เกิดขึ้นมา เราได้ความรู้มาจากทั้งเรื่อง
กลยุทธ์ การตลาด ทฤษฎีเกี่ยวกับองค์กร การบริหารจัดการนวัตกรรม
และเทคโนโลยีเกิดใหม่ ทฤษฎีการตัดสินใจเชิงพฤติกรรม และศาสตร์
การรับรู้ของมนุษย์ (cognitive science) รวมทั้งวิชาในสาขาประยุกต์
อย่างเช่น technology scanning การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยว
กับคู่แข่งและการทำวิจัยตลาด นอกจากนี้เรายังมีแบบทดสอบวิเคราะห์
เพื่อให้คุณสามารถประเมินได้ว่าองค์กรของคุณต้องมีความสามารถในการ
มองรอบด้านระดับใดในอนาคต เมื่อเทียบกับความสามารถที่มี
อยู่ในปัจจุบัน (ดูภาคผนวก ก)

เพื่อเพิ่มความสามารถในการมองรอบด้าน เราจะเน้นที่การ
ตรวจสอบกระบวนการและความสามารถต่างๆ ขององค์กรที่เป็นราก
ฐานของความสามารถดังกล่าว เราใช้วิธีดึงเอาตัวแบบทั่วไปเกี่ยวกับ

12 มองรอบด้าน

การประมวลผลของข้อมูลและการเรียนรู้ขององค์กร (ดูภาคผนวก ข) เข้ามาอธิบาย พร้อมกับมุ่งเน้นไปยังสัญญาณเตือนที่ไม่ชัดเจนจากสภาพแวดล้อมองค์กร นี่นำเราไปสู่กระบวนการ 7 ขั้นตอนเพื่อทำความเข้าใจและเพิ่มความสามารถในการมองรอบด้าน ดังที่ได้สรุปเอาไว้ในภาพที่ I-1

5 ขั้นตอนแรกมุ่งความสนใจไปที่การปรับปรุงกระบวนการรับสัญญาณเตือนจากสภาพแวดล้อม เพื่อนำมาแปลความหมายและลงมือทำ ขั้นตอนแรกคือ การกำหนดขอบเขต (scoping) เป็นเรื่องของการกำหนดว่าจะมองในวงกว้างแค่ไหน และมีประเด็นปัญหาอะไรที่ต้องแก้ไขบ้าง (บทที่ 2) การบอกว่ามองเห็นทุกอย่างก็คือการมองไม่เห็นแม้แต่อย่างเดียว ผู้บริหารสามารถใช้คำถามที่กำหนดมาให้เพื่อให้แน่ใจว่าขอบเขตของสิ่งที่ให้ความสนใจไม่ได้กว้างหรือแคบเกินไป รวมทั้งหลีกเลี่ยงการได้ข้อมูลมากเกินไปหรือมีข้อมูลไม่ครบด้วย หลัง

จากทำการกำหนดขอบเขตเบื้องต้นแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ การพิจารณาว่าจะทำการสำรวจ (scanning) ภายในขอบเขตหรือบริเวณที่กำหนดอย่างไร (บทที่ 3) การสำรวจควรเน้นส่วนที่คุ้นเคยหรือตรวจตราในส่วนใหม่มากกว่า เพราะว่าการที่จะเข้าไปสำรวจสภาพแวดล้อมในส่วนที่ไม่มีความรู้นั้น ผู้บริหารจะต้องใช้กลยุทธ์การค้นหาที่แตกต่างออกไป ในบทที่ 3 นี้จะเสนอเครื่องมือและวิธีที่ใช้ในการตรวจจับสัญญาณในแต่ละส่วนของปัจจัยแวดล้อม ไม่ว่าจะเป็นภายในบริษัท ลูกค้าและคู่แข่ง เทคโนโลยีเกิดใหม่ รวมถึงกลุ่มที่มีอิทธิพลและกลุ่มที่กำหนดแนวทางให้คนอื่น (influencers and shapers) คำถามที่ต้องมีคำตอบก็คือ *ผู้บริหารควรทำอย่างไรเพื่อตรวจตราภายในขอบเขตที่ได้เห็นพ้องกันแล้ว ?*

เมื่อองค์กรทำการค้นหาภายในบริเวณที่กำหนดแล้ว ขั้นตอนต่อไปก็คือ การหาเหตุผลให้กับสิ่งที่ค้นพบ (บทที่ 4) แน่ใจว่าข้อมูลส่วนใหญ่ที่ได้จะคลุมเครือและไม่ครบถ้วน เช่นเดียวกับการมองเห็นภาพของมนุษย์ สัญญาณที่พบจากรอบด้านจะไม่มีสีหรือหาคำจำกัดความไม่ได้ แล้วองค์กรจะทำอย่างไรเพื่อปะติดปะต่อข้อมูลเหล่านั้นเข้าด้วยกันและแปลความหมายของสิ่งที่ได้มาจากรอบด้านขององค์กรให้ชัดเจน ความเอนเอียงของความรู้และอคติขององค์กรใดบ้างที่จะเข้ามาเป็นอุปสรรค ในระหว่างกลยุทธ์ทั้งหมดที่มีอยู่ การแปลความหมายของสัญญาณเตือนอาจทำให้ดีขึ้นได้ด้วยการใช้มุมมองที่หลากหลาย ซึ่งคล้ายกันกับกระบวนการที่เรียกว่า “การตรวจสอบสามเส้า (Triangulation)” เพื่อให้มีมุมมองที่ลึกซึ้งและหลากหลายขึ้น

จากการแปลความหมายเบื้องต้น ขั้นตอนต่อไปก็คือ การศึกษาต่อไปเพื่อเรียนรู้ให้มากขึ้นเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมและทำให้เห็นภาพรวมได้ชัดเจนยิ่งขึ้น (บทที่ 5) ซึ่งต้องอาศัยการตั้งสมมติฐานที่ดี และรู้ว่าจะทำอย่างไรเพื่อทดสอบว่าสมมติฐานเหล่านั้นเป็นจริง (และทด

สอบว่าเป็นเท็จด้วย) ในขั้นต่อมา องค์กรต้องตัดสินใจว่าจะทำอะไรเกี่ยวกับสัญญาณที่ได้จากรอบด้านองค์กรหรือไม่ และจะทำอย่างไร (บทที่ 6) บางครั้งสิ่งที่เป็นภัยคุกคามหรือโอกาสก็ต้องการกระทำที่แน่วแน่เด็ดขาด ถึงแม้ว่าจะอยู่ในภาวะที่เต็มไปด้วยความไม่แน่นอนก็ตาม แต่ก็มีบ่อยครั้งที่การตอบสนองต่อสัญญาณที่คลุมเครือจากรอบด้านองค์กรต้องทำด้วยความระมัดระวัง และคำนวณผลดีผลเสียมาแล้ว ด้วยการใช้มุมมองเรื่องสิทธิในการเลือกที่จะลงทุน (real options)

ถึงแม้ว่าขั้นที่ 1 ถึง 5 มุ่งความสนใจไปที่การปรับปรุงกระบวนการมองรอบด้าน แต่สองขั้นสุดท้ายจะให้ความสนใจกับการสร้างความสามารถขององค์กรในวงกว้าง และสร้างภาวะผู้นำเพื่อสนับสนุนการมองรอบด้าน ในขั้นที่ 7 การกำหนดวาระเพื่อนำไปปฏิบัติ (บทที่ 8) จะทำให้กระบวนการนี้หลอมรวมเข้าเป็นส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมองค์กร ซึ่งช่วยให้องค์กรมีความสามารถที่จำเป็นต่อการสร้างองค์กรที่ระแวดระวังภัยได้อย่างสมบูรณ์ในขั้นที่ 6 (บทที่ 7) และสุดท้าย ถึงแม้ว่าทุกคนในองค์กรอาจมีบทบาทในการมองรอบด้านแล้ว แต่การสำรวจของเราชี้ให้เห็นอย่างชัดเจนว่าผู้นำมีบทบาทที่สำคัญอย่างยิ่ง ดังนั้นความท้าทายในขั้นสุดท้ายก็คือ จะทำอย่างไรเพื่อสร้างภาวะผู้นำที่ทำให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ในองค์กร โดยสรุปแล้วทั้งสองขั้นตอนสุดท้ายนี้จะเป็นตัวหล่อหลอมที่มีผลต่อขั้นตอนอื่นทั้งหมด

ความคาดหวังและความตื่นตัว

บทต่อไปนี้จะแสดงให้เห็นที่ละชั้นว่าจะทำอย่างไรเพื่อนำเอาความรู้เหล่านี้ไปใช้เพื่อพัฒนาความสามารถในการมองรอบด้านขององค์กรคุณ ความรู้สำคัญที่เราได้จากการศึกษาเรื่องการมองรอบด้าน ได้แก่

- 🔍 คุณต้องตั้งคำถามที่เหมาะสมเพื่อระบุสิ่งที่คุณไม่รู้ เพื่อให้คุณสามารถตรวจตรารอบด้านธุรกิจของคุณได้
- 🔍 คุณต้องหาจุดที่สมดุลระหว่างการสำรวจภายในขอบเขตที่กำหนด และการสำรวจในวงกว้าง (การสำรวจที่ไม่มีแนวทางแน่ชัด) เพื่อค้นหาคำตอบที่ละเอียดขึ้นสำหรับคำถามที่กำหนด
- 🔍 คุณต้องระบุแหล่งข้อมูลใหม่ๆ หรือวิธีการใหม่ๆ ในการสำรวจตรวจตรา เพื่อให้ค้นพบข้อมูลสำคัญที่ซ่อนอยู่รอบนอกองค์กร
- 🔍 คุณสามารถใช้ “การตรวจสอบแบบสามเส้า” ที่ประกอบด้วยหลากหลายวิธี เพื่อช่วยให้สัญญาณที่คลุมเครือมีความชัดเจนขึ้น และแปลความหมายของสัญญาณจากรอบข้างที่ไม่ชัดเจนได้
- 🔍 คุณต้องหมั่นสำรวจตรวจตราและค้นหาข้อมูลเพื่อให้เรียนรู้ได้มากขึ้นเกี่ยวกับสัญญาณที่บ่งบอกถึงโอกาสหรือภัยคุกคาม
- 🔍 ถึงแม้ว่าคุณต้องแสดงความมุ่งมั่นที่จะทำสิ่งหนึ่ง แต่คุณอาจต้องรักษาความยืดหยุ่นเอาไว้ด้วยการมีหลายกลยุทธ์ให้เลือก
- 🔍 การมองรอบด้านเป็นความสามารถที่ “องค์กร” ใดก็ตามสามารถสร้างและทำให้ดีขึ้นได้เหมือนกับที่ “คน” ทำได้
- 🔍 การมองรอบด้านที่เหนือกว่าต้องอาศัยผู้นำที่สามารถมองกลยุทธ์ในระยะยาว ทำตัวเป็นตัวอย่างและส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนความรู้ และสิ่งที่เป็นกังวลระหว่างกัน

16 มองรอบด้าน

ถึงแม้ว่ากระบวนการ 7 ขั้นตอนของเราจะสามารถเพิ่มขีดความสามารถในการมองรอบด้านขององค์กรคุณได้ แต่คุณก็ต้องจำไว้ว่าการมองรอบด้านไม่ใช่เรื่องง่าย การมองรอบด้านอย่างมีประสิทธิภาพไม่มีมาตรฐานหรือสูตรสำเร็จให้ปฏิบัติตาม แต่มันก็ต้องอาศัยการฝึกฝน ความทุ่มเท และการใช้วิจารณญาณจากประสบการณ์ที่สั่งสมมาเป็นเวลานาน การทำความเข้าใจสภาพแวดล้อมองค์กรไม่ได้เป็นการทำตามสูตรสำเร็จด้วยการตั้งคำถามและหาคำตอบที่เหมาะสม มันไม่ใช่การคาดการณ์แต่เป็นเรื่องของความคาดหวังและความตื่นตัว

หนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณมีความรู้ทางกลยุทธ์ที่ลึกซึ้งขึ้น และกระตุ้นให้คุณมองสิ่งที่นอกเหนือไปจากกรอบการอ้างอิงในปัจจุบันของคุณ หนังสือเล่มนี้จะทำให้คุณอยากมองออกไปรอบนอกองค์กร สิ่งที่ได้จะคุ้มค้ำกับความพยายามอย่างแน่นอน กล่าวคือ การมองรอบด้านที่เหนือกว่าจะช่วยให้คุณสามารถคาดได้ว่ามีความเสี่ยงใดบ้างและมองเห็นโอกาสได้เร็วขึ้น ในขณะที่เดียวกันคุณก็สามารถสร้างผลกำไรที่สูงกว่าคู่แข่งของคุณที่ยังจับทางไม่ถูก